

ARDEALUL JURIDIC

REVISTA LUNARĂ

DE DREPT ȘI UNIFICARE LEGISLATIVĂ

A B O N A M E N T U L :
 pentru Instituțiuni și Autorități 500 Lei pe an
 pentru Autorități Judecătorești }
 " Magistrați } 350 Lei pe an
 " Avocați }

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Str. G. Mărzescu 20
CLUJ
 Inregistrat la No. 2/1938 la Tribunalul Cluj

Publicațiuni și anunțuri pentru un număr
 2 lei cuvântul

Publicațiuni și anunțuri pentru mai multe
 numere 1.50 lei cuvântul

Fondator: VASILE M. DIMITRIU Consilier la Curtea de Apel din Timișoara

Comitetul de conducere și redacție:

I. MĂNESCU

fost Președinte la Curtea de Apel Cluj

Directorul și proprietarul revistei

BCU Cluj / Central University Library Cluj

AL. ULVINIANU

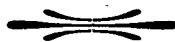
Președinte la Curtea de Apel Cluj

I. PREDOVICIU

Procuror General la Curtea de Apel Cluj

Dr. AL. DRAGOMIR

Decanul baroului adv. din Cluj

Secretar

Dr. VIRGIL. I. MĂNESCU

Asistent Universitar

Advocat

S U M A R :

Infracțiunile contra pudoaroj și bune'or moravuri de *Ignat*

Bartha.

Jurisprudența Civilă.

Jurisprudența Comerciale.

Jurisprudențe procedurale.

Jurisprudențe Penale.

Jurisprudențe la diverse legi cu o notă de *Ulvineanu*.

Colaboratorii ocazionali cari au trei articole publicate au dreptul la colecția anului întreg.

Ori ce număr ne primit se retrimita la cerere in contul abonamentului

Prețul unui număr 35 lei

Cărți apărute:

Dr. T. Moșil. Advocat consilier Cluj: *Legea de ex-propritate pentru cauză de utilitate publică*, adnotată și însoțită de numeroase jurisprudențe. Prețul 160 lei.

Octavian Ionescu, Doctor și Laureat al Facultății de Drept din Paris. *Obligația pe cale de voință unilaterală și ante-proiectul Codului Civil Român.* Prețul 100 lei. Iași, Tipografia concesionară Alexandru A. Țerek.

Vasile M. Theodorescu, Prim președinte trib. Timișoara: *Cărți de atac contra deciziunilor instanțelor de Casare.*

Paul Blumenfeld. Cercetarea paternității naturale în dreptul maghiar.

Revista Institutului Social Banat—Crișana No. 19 și 20.

Arhivele Institutului de medicină legală al Universității din Cluj, 1837.

Teodor I. Diaconescu. Doctor în drept. Procuror Trib. Sibiu; *Proprietatea aparentă.* Notă la o deciziune a Curtei de Apel din Cluj.

Ioan Șerban, avocat, Năsăud

Colecțiune de acte de notariat,
cereri și modele.

Ediția 1935

Prețul redus: Lei 200.—
Se poate comanda la autor.

Traian Alexandrescu

Advocat, fost decan al Baroului
de Ilfov
București, Str. I. G. Duca 47

Gajurile Civile și Comerciale

Problema validității din punct
de vedere al condițiilor de
formă și de fond. Indrumări și
observațiuni practice pentru
bănci, comercianți și creditori.

Prețul 40 lei.

BANCA CENTRALA

Intreprinderi industriale fondate și co-interesate:

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
S. A. SEDIUL CENTRAL CLUJ

Industria Sârmei — fabrică de cuie și sarmă în Ghiriș, gara Câmpia-Turzii;

Filiale: Alba-Iulia, Bistrița, Hațeg, Sibiu, Turda.

Fabrica de Sticlărie S. A. în Turda

Capital social 50 milioane, rezerve 20 milioane. depuneri 120 milioane

George Sofronie

Prof. la Univ. din Cluj.

Principiul Naționalităților în Tratatetele de Pace din 1919—1920.

Frontierele României sunt intangibile.

(Premiată de ziarul „Universul“).

București 1936.

A apărut

Tratat de Drept Cambial

de **E. Cristoforeanu**

Doctor în drept dela Roma. Avocat

Vol. I. prețul 280

Vol. II. (ultimul) prețul 320

Comanda la „Curierul Judiciar“ Str. Artei 5

București

A apărut

Colecția de legi și
regulamente Tomul
XIII. partea I. pentru
anul 1935

a Consiliului legislativ.

Infracțiunile contra pudoarei și bunele moravuri.

INTRODUCERE

În criminologie grupa infracțiunilor contra pudoarei este domeniul cel mai puțin format, în care se sbăteau pe vremuri cele mai multe controversiuni.

Emanciparea criminologiei de sub datinele învechite, putem spune, că în acest punct a reușit prea puțin.

Încă și în conștiința criminaliștilor de azi, există mai mult sau mai puțin, concepțiile întepenite în forme religiozo-morale, sau frânturi sociale, cari își produc efectele sub forma vederilor oficiale ale organelor de stat și în legiferările parlamentelor.

Azi, când criminologia, putem spune, este separată propriu zis de etică, este cam grea sarcina aceleia, ce dorește să se ocupe de infracțiunile cunoscute sub numirea de: „infracțiuni contra pudoarei” și anume din punct de vedere special al criminologiei și scopul acesteia, fiind expus să se izbească uneori de concepțiile morale ale acelora, cari se prezintă drept formațiunea opiniei publice.

Chesăunile „infracțiunilor contra pudoarei” în diferitele coduri penale sunt tratate prin rezoluții variate multiple în așa chip, că însăși ideile fundamentale, de multe ori devin contrariate, deși mobilul comun, etern și neschimbător al acestor infracțiuni este: *instinctul sexual al omului*.

Dacă am spicui în legiferările europene chiar, vom vedea variațiile. De exemplu: Codul penal fin, declară delict și se pedepsea însăși actul normal sexual afară de căsătorie, chiar dacă se executa între adulți de bună voie. Iar în codul penal italian nici incestul în sine pe vremuri nu avea urmări, fără circumstanțele calificătoare.

Concepții diferite, norme diferite.

Codul Penal Carol II, putem spune, a evoluat mult înainte.

PARTEA I.

Dreptul babilonic și assir; ebraic; Legea Manu; dreptul elen; mohamedan, dreptul român.

Pentru a cunoaște amănunțit materia, de care ne ocupăm, îmi permit să trec în revistă sistemele primitive de drept; dreptul Roman, dreptul Canonic, în fine dreptul comparativ, urmând să termin cu C. P. Carol II.

a) În dreptul „Babilonic și assir” găsim cel mai vechiu cod penal din lume, numit „Hamurabi” care se ocupă și de infracțiunile contra pudoarei. Rețineți vă rog, că este din anul 2250 înainte de Cristos. În acel timp nu se făcea distincțiune între infracțiunile contra pudoarei, bunele moravuri sau între infracțiunile contra familiei, ci avea dispozițiuni mixte. Astfel adulterul se pedepsea în cazul vinovăției soției cu o riguroasă pedeapsă, pe când soțul era supus numai unei amenzi. Art. 129 edicta: „Dacă soția cuiva este prinsă că se culcă cu un străin, ambii să fie legați și aruncați în apă, afară de cazul dacă soțul nu iartă pe soția sa, iar regele pe supusul său”. Pedeapsa soției care își înșală bărbatul, era: *moartea*.

Bărbatul care seduce logodnica altuia și are raport sexual cu ea, se va pedepsi cu moartea. Asemenea se pedepsea cu moartea acela, care seducea o copila a adolescenta. În privința incestului spunea codul: „Să ne isgonit acela, ce are conjuncțiune sexuală cu propria sa copila.”

Proxenetismul și prostituția nu erau normale.

Chevalier zice, că *Babilonul, Fenicia, Ciprul*, erau leagănul prostituției pederastice. Mitologia spune, că zeii și semi-zeii se îndeletniceau cu omosexualitatea. Jupiter, eroul a atâtea aventuri galante feminine, ar fi avut și el o slăbiciune masculină pentru numitul Ganimed.

II. În dreptul penal Ebraic baza de pedeapsă o forma: răzbunarea.

b) După Chevalier, evreii de pe vremurile lui Abraham practicau pederastia în mod obicinuit. Cultul lui „Baal” nu era altceva, decât prostituția pederastică pusă sub protecția divinității, iar *Sodoma și Gomora*, cetățile antice, erau recunoscute ca leagănul obiceiurilor omosexuale. Din acest motiv, ele au devenit prada unui incendiu. Moise începu să pedepsească aspru aceste vicii. În cap. XX. al Genezei, Moise zice: „Dacă un bărbat se va culca cu un alt bărbat și se va împreuna cu el, ca cu o femeie, ambii comit o infamie; ei vor trebui pedepsiți cu moartea, iar sângele lor să cadă asupra lor însuși”.

Mai târziu, atingerea moralei era una, cu prejudiciul de drept. Pedeapsa infracțiunilor contra pudoarei era foarte gravă. Adulterul se pedepsea cu moartea. Moartea se provoca prin aruncări de pietre asupra învinuitei. Prima piatră o arunca lezatul, sau ruda acestuia. Logodnica, care se culca cu un bărbat străin, de asemenea era ucisă cu loviri de pietre. Cel ce comitea viol contra unei fete virgine, era dator să o ia în căsătorie, iar tatălui ei, să-i plătească 50 de arginți. Incestul era pedepsit cu moartea, iar actele de *inversiune sexuală* erau oprite.

Se consideră acte impudice: conjuncțiunea sexuală cu o femeie ce avea menstruație. Tot astfel și cu o sclavă. Asemenea erau pedebsite actele sexuale, executate asupra *cadavrelor*, sau *animalelor*.

c) *Legea Manu*, care e mai veche de 3000 ani, reoglindește concențiile *indice*. Pentru infracțiunea de adulter, bărbatul era ars pe un pat de fier, iar soția, într'un loc public, era ruptă în bucăți de câini. Adulter se considera purul fapt, dacă cineva era mai atent față de o femeie, dacă se juca cu ea, o pipăia, și se culca cu ea. Cel ce pipăia nărțile genitale ale unei virgine, pierdea *două degete*. Incestul se pedepsea cu moartea. Cel ce coabita cu soacra sa vitregă, era ars pe pat de fier, sau constrâns să-și taie el singur nărțile genitale, pe cari era forțat să le ducă în mână, spre miază-zi, până când cădea mort. Actele de *inversiune sexuală* ale unei femei, contra unei fete tinere, se pedepseau cu tăiatul părului.

d) În dreptul elen predomină răzbunarea primitivă. Odissea lui Omer, nomeneste de adulter. Când femeia era prinsă în flagrant, soțul avea dreptul să o ucidă. Oricine, oriunde găsea o femeie adulteră, avea dreptul să o lovească, să-i rupă hainele, să o

1) Conferință ținută la „Cercul Juridic” din Cluj, în ziua de 27 Ianuarie 1938.

bată, dar să nu o ucidă. Când soțul era fizicește slab, sau nu voia să-și ia satisfacție personal, se plângea în fața judecății. Legile lui *Solon* aveau dispozițiuni în privința *violului și raptului* de femei. Pedepșa lor era 100 Drachme. *Incestul* se pedepsea cu isgonirea sau moartea. Pederastului i-se confiscau drepturile *politice și drepturile publice*. Era oprit să meargă la biserică, la adunări, la judecată, etc.

În *Grecia Antică* se găsesc aceleași obiceiuri: Tocmai pentru acest motiv, această inversiune sexuală s'a numit: *amor grec*.

Sparta, Elida, Atena, Beoția și Creta, erau de asemenea leagănul omosexualității. În Creta se răpiau adolescenții tineri și frumoși, după cum se răpesc azi fetele tinere. *Chevalier* amintește, că *Alcibiade* a avut în tinerețea sa numeroși amanți, între cari și pe filosoful *Socrat*. Se pretinde, că *Socrat* era foarte pornit pentru aceste obiceiuri. El, prin splendida sa filosofie atrăgea și corupea tineretul, ceea ce a determinat condamnarea lui la moarte. (*Platon și Xenofon* au căutat să reabiliteze memoria ilustrului filosof. Ei susțin că amorul acestuia pentru tineri era o simplă dragoste estetică psihică. *Aristotel* face din *Socrat* un tip de omosexual).

Tot în *Grecia* se practica și amorul femino-sexual. *Safo și Lesbos* au inițiat acest gen de depravațiune. De aci și numele: „Amor lesbian“ sau „Safism“.

e) *Căsătoria la Mohamedani* era poligamă. *Musulmanii* aveau patru neveste legale, iar concubine câte vroiau. *Adulterul* sui generis, nu era pedepsit, era considerat ca o specie a acelor impudice. *Mohamed* dispunea, ca bărbații cari comiteau acte de inversiune sexuală, să fie pedepsiți, dar ertați, dacă promit îndreptarea. De asemenea se pedepsea și incestul.

f) După sistemele primitive, putem trece la dreptul Roman, care este un domeniu mai cunoscut.

Chevalier în cartea sa zice, că la Roma există o prostituție pederastică publică și alta privată. Prostituații pederasti erau recrutați dintre copii, sclavi sau străini. Ei erau dresați și fasonați în acest scop: epilați, unși cu parfumuri tari, cu părul lung și frizat, cu mersul legănat, erau îmbrăcați în haină de culoare verde, de unde și numele de „Galbanași“, sub care erau cunoscuți.

Perversiunile ajunseră la culme sub *Cezar* și succesorii lui. *Tiber* era un pervertit tip. El se desfrâna și cu bărbații și cu femeile. *Nero* continuă pe acelaș drum. El face ca un tânăr *Sporus*, să se castreze, apoi se însoară cu el.

Moreau de Tours, în „La Psychologie Morbide“ spune despre desfrâul lui „*Heliogabal*“. Acesta intra la Roma îmbrăcat într'o rochie de mătăasă cu o coadă lungă, cu obrazul pudrat cu sprâncenele făcute, cu părul văpsit. Se îmbrăca femeiește, se întitula împărăteasă, conferind celor, cu cari se prostitua, cele mai mari demnități ale statului. Amanții lui îi recruta din circuri, lupanare sau armată. Militarii, cari desrobiră Roma de acest desfrâu, îl puseră în țepă, introducându-i-o în anus, pentru ca el să moară, după cum a trăit“.

Safismul sau *Lesbianismul*, dragostea între femei, a fost în floare multă vreme la Roma. Toate

aceste perversiuni au ajuns la apogeu sub împăratul *Caligula*. El a imaginat cel dintâiu *bestialitatea* — relațiuni sexuale cu animalele. El avea o cățea favorită. De regulă i-se aduceau viței noi fătăși, pe cari îi încăleca, fiind încă calzi, deoarece d'abia văzură lumina zilei. Istoria spune, că el a încălecat o bună parte din seria animală. În ultimul timp el avea relațiuni cu pasările mari, de pildă curcile, cărora în momentul spasmului, un sclav le tăia gâtul, ceea ce făcea, ca plăcerile lui *Caligula* să fie și mai voluptuoase.

În *Dreptul Penal Roman*, punctul de plecare este dreptul de disciplină ce-l avea *patrifamilias* asupra membrilor familiei. Atacurile de acte de inversiune sexuală, erau combătute cu forța de *paterfamilias*. „*Vim Vi Repellere*“. În privința adulterului avem trei epoci: 1. Înainte de *Lex Julia*; 2. sub *Lex Julia* și 3. după *Lex Julia*. La Romani fundamentul sta'ului o forma *familia*. Baza familiei o forma religia. Religia în fapt consta: din cultul morților și cultul casei *familiare*. Bărbatul adulter nu se pedepsea din punctul de vedere al căsătoriei sale, ci ca *coautor*. Femeia și coautorul puteau fi chiar uciși de bărbatul înșelat. În anul al 16-lea, înainte de *Christos*, s'a promulgat sub August „*lex Julia de adulteris et pudicitia*“. Imoralitatea trebuia înfrântă neapărat. *Seneca* spune: „*Impudicitii monstrum erat, non vitium*“. Se pedepsea adulterul și *stuprul, concubinajul și incestul*. După *Lex Julia* care nu și-a produs efectele așteptate, viața imorală bântuia mai departe. De exemplu însuși împăratul *August* a fost nevoit să isgonească pe fiica sa *Julia*, fiindcă adulterul îl exercita în mod *sportiv*. Mama ei se instalase într'o casă de toleranță. Împăratul *Claudius*, după ce divorțase din cauza adulterului, de patru neveste, s'a căsătorit cu *Valeria Messalina*, care în adultere ajunsese la culminație. „*Lex Julia*“ în urma dispozițiunilor noi procedurale, cerându-se pentru obținerea pedepsei, *acuză*, nu a produs efecte eficace. Ulterior, sub *Constantin* s'a stabilit, că adulterul putea fi reclamat de soț, tată, frate, unchiu și mătușe.

g) În *dreptul Canonic* s'a introdus o nouă concepție. Satisfacera poftelor sexuale afară de căsătorie, ca oprită, forma act imoral, așa zis *păcat* și era suprimat. Căsătoria nu era privită ca o instituțiune politică, ci ca una ce are bază divină. În adulter, *obiectul* era căsătoria, *acțiunea* era conjuncțiunea sexuală și *subiectul* era soțul sau soția. *Adulterul era simplex*, când numai unul era căsătorit, *duplex* dacă ambii erau căsătoriți. Pedepșa era ispășenia, căința. Bărbatul, care avea raporturi sexuale cu o călugăriță era excomunicat, iar membrul clerului, închis. *Violul* era reprimat. *Incestul* de asemenea. *Incestul* se constata și în baza *logodnei*.

Se pedepsea *Sodomia*, acte sexuale dintre oameni și animale (*membrorum non legitimus usus*). Era pedepsită onania, *mâncatul excrementelor*, etc. Se pedepsea *proxenetismul*.

Ignat Bartho, Advocat. Cluj.

Jurisprudențe civile

INALTA CURTE DE CASAȚIE S. I.

Dec. Nr. 191—937.

Preș. S. TIPEI, cons.

DREPT INTERPROVINCIAL.

Divorț obținut în Vechiul Regat. Pensie alimentară definitivă cerută în Ardeal. Este supusă legislației după care s'a pronunțat divorțul.

Recurenta, după ce intrusese la Tribunalul Putna o cerere de pensiuine alimentară provizorie, în urma pronunțării definitive a divorțului, a cerut declinarea competenței aceluși tribunal în favoarea Tribunalului Maramureș, înaintea căruia însă și-a modificat obiectul cererii de pensie alimentară din provizorie în definitivă.

Dacă până la această schimbare a caracterului pensiuinei alimentare, competența de a judeca aparține Tribunalului Putna, ca instanță de divorț, odată ce recurenta a înțeles că pretinde acordarea unei pensiuine alimentare definitive, ca urmare a pronunțării divorțului, competența de a judeca această cerere nu mai poate aparține instanței ce a judecat divorțul, în speță Tribunalul Putna, întrucât în lipsa unei dispozițiuni derogatorii, fiind aplicabile regulile de competență ale dreptului comun, instanța competentă, nu putea fi decât aceea a domiciliului pârâtului, adică, în speță a Tribunalului Maramureș, care deci a fost competentă să judece cererea în litigiu, astfel cum a fost modificată de recurentă, în limitele legale ale competenței sale.

În drept este necontestat că atât divorțul cât și efectele lui de orice natură fac parte din statutul personal al părților și ca atare sunt guvernate de legea lor națională.

Potrivit acestor principii de drept, aplicabile și în cazul unor conflicte de drept interprovincial, o cerere de pensiuine alimentară fiind o consecință directă a divorțului, este supusă legislației după care s'a judecat divorțul, chiar dacă în urmă părțile sau una din ele n'ar mai domicila pe teritoriul supus acelei legislații.

Astfel fiind și întru cât în speță este necontestat că divorțul părților a fost judecat după legislația Vechiului Regat de Tribunalul Putna în circumscripția căruia domiciliau atunci părțile, cererea de pensiuine alimentară depusă de recurentă nu putea fi examinată decât în raport cu aceeași legislație și, prin urmare, Curtea de Apel făcând în cauză aplicatiunea legii matrimoniale ardelene a violat principiile sus enunțate și a dat o hotărâre casabilă.

INALTA CURTE DE CASAȚIE S. I.

Dec. 717—32.

Preș. S. TIPEI, cons.

EMBATIC.

Caracterizarea acestui drept. Poate fi vândut fără a fi nevoie de consimțământul nudului proprietar.

Este constant în drept că concesiunea de emba-

tic constituie un drept real imobiliar de folosință, prin natura și scopul urmărit perpetuu, putându-se transmite atât prin moștenire cât și prin vânzare, fără consimțământul nudului proprietar.

Deci, Tribunalul înlăturând actul de cumpărarea embaticului invocat de recurentă în dovedirea drepturilor sale de embaticară, pe motiv că nu i-a fost consimțit și de nudul proprietar, a violat principiile de drept rezultând din natura reală a embaticului, astfel încât acest motiv de casare este întemeiat.

CURTEA DE APEL CLUJ SECȚIA III.

No. C. III. 3898—10—1931.

Președ. Dr. Pompei Micșa

Recunoaștere. Revocarea ei. Nu se poate face decât fie cu consimțământul părții adverse, fie dacă se probează că a fost făcută din eroare.

În contra sentinței tribunalului prin care s'a respins apelul pârâtului făcut recurs în termen, acesta, invocând motivele:

1. Violarea art. 267 și 270 din procedura civilă pentru că nu s'a stabilit starea de fapt adevărată și nu a admis proba oferită în dovedirea celor afirmate de mine, dimpotrivă, deși nu am recunoscut, totuși am fost obligat în baza recunoașterii mele;

2. Eroare grosieră de fapt, exces de putere și omisiune esențială pentru aceleași considerațiuni.

În instanță recurentul a cerut admiterea, iar intimatul respingerea recursului cu cheltueli.

Având în vedere că judecătoria a admis în parte acțiunea reclamantului prin care acesta cerea ca pârâtul să fie obligat a-i plăti suma de lei 30.000 valoarea a 600 Kg. caș sau să-i predea această cantitate, pe care i-o datorează pentru că a fost angajat de către reclamant a-i păzi o turmă de 170 oi, acțiunea fiind admisă pentru 24.000 lei, după recunoașterea pârâtului în instanță.

Având în vedere că, în urma apelului făcut de pârât, tribunalul a admis apelul în parte și a confirmat cartea de judecată pentru motivele ei, dar numai pentru sume de lei 17.560, motivând că recunoașterea pârâtului a fost pentru această sumă și că greșeala judecătorei s'ar datora unei rectificări inexplicabile a procesului verbal de ședință, că, însă, pârâtul, contrar celor recunoscute la prima instanță în apel, a cerut să facă dovada că nu datorește atât cât a recunoscut, ci mai puțin, ceace, spune tribunalul, atât timp cât nu s'a invocat eroarea ce s'ar fi făcut cu ocaziunea recunoașterii nu se poate lua în considerare, deoarece o mărturisire nu poate fi revocată pur și simplu, că, deci, proba cerută, pentru aceste motive, este inadmisibilă.

Asupra recursului de față:

Considerând că, potrivit dispozițiunilor art. 263 din procedura civilă recunoașterea în instanță este un act procedural ce scutește pe partea potrivnică de a produce dovezi pentru a face proba celor recunoscute de adversar, iar, potrivit dispozițiunilor art. 265 din pr. civ. o recunoaștere, astfel făcută, nu-și pierde efectele decât în două cazuri și anume: când adversarul celui ce a recunoscut este de acord în privința revocării ei și când revocarea este găsită justificată de către instanțele judecătorești cari au apreciat în acest scop împrejurările, pentru cari s'a făcut revocarea;

Că, în speșă reclamantul, ca adversar al părâtului, care a făcut recunoașterea și mai apoi a revocat-o în parte, nu a consimțit la revocarea acesteia, iar părâtul nu a afirmat că din eroare după cum constată tribunalul sau din alte motive și din anume ce motive revine asupra recunoașterii, spre a oferi instanței de fond elemente de apreciere în scopul de a putea să-și fondeze aprecierile sale, în privința efectului revocării;

Că, deci, în asemenea situație, tribunalul nu a violat nici un text de lege, ci, dimpotrivă, a făcut o bună aplicațiune a celor aplicabile în cauză, iar starea de fapt statornicind-o în temeiul recunoașterii părâtului, nu a violat art. 269 și 270 din procedura civilă și nici nu a judecat cu exces de putere, omisiune esențială, pentru că nu a denaturat probele, a motivat hotărârea sa și cu drept cuvânt fără de recunoașterea părâtului căreia nu i-a admis efectul revocării a respins, motivat, proba cerută în vederea contrară celor recunoscute și, în fine, nu rezultă nici că ar fi făcut vre-o eroare grosieră de fapt.

Că, în consecință, ambele motive de recurs sunt nefondate.

Pentru aceste motive recursul a trebuit să fie respins ca nefondat iar recurentul obligat la plata cheltuelilor de recurs.

Cluj 23 Martie 1932.

Președinte: *Dr. Pompeiu Micșa ss.*

Raportor: *Predovicu ss.* Votant: *Ulvineanu ss.*

ss. Grefier: Grivase ss.

Pentru conf.: Grefier: Indiscifrabil.

INALTA CURTE DE CASAȚIE S. I.

Dec. Nr. 1367—936.

Pers. S. Tipei, consilier.

Notari comunali. Indepărtare abuzivă din serviciu. Daune materiale și morale. Admitere. Justificarea în drept a daunelor morale.

Instanțele de fond au acordat intimatului, fost notar comunal, despăgubiri în sumă de 30.000 lei, pentru că în mod abuziv a fost îndepărtat din funcție. Din aceste despăgubiri 20.000 lei reprezintă daune materiale, iar 10.000 lei daune morale.

Prin motivul de casare se pretinde că despăgubirile pentru daunele morale au fost acordate intimatului cu violarea principiului din dreptul privat maghiar, care nu cunoaște daune morale și nu admite despăgubiri decât pentru paguba suferită de lipsa de folosință; potrivit legii contenciosului administrativ, daune morale nu se puteau acorda decât dacă recurenta ar fi cauzat intimatului o daună cu rea credință, ceea ce nu este în speșă, deoarece recurenta a suspendat pe intimat pe baza rechizitoriului.

Din deciziunea atacată cu recurs rezultă că daunele morale au fost acordate în baza constatării că recurenta printr'un act abuziv de autoritate a suspendat pe intimat din funcțiune, așa că în aceste condițiuni bine și legal Curtea de fond a soluționat din acest punct de vedere litigiul în baza legii contenciosului administrativ, iar nu pe baza principiilor dreptului privat maghiar.

O jurisprudență constantă a interpretat dispozițiunile din legea contenciosului administrativ, — care fiind o lege de unificare trebuie aplicată în a-

celasi mod pe întreg teritoriul țării — în sensul că, potrivit art. 6, partea dăunată printr'un act abuziv de autoritate are drept atât la daune materiale cât și la daune morale, așa că soluțiunea Curții de fond este legă și din acest punct de vedere și deci și acest motiv de casare fiind și el nefondat, recursul urmează a fi respins.

CURTEA DE APEL CLUJ S. III.

Nr. C. III. 2989—18—1931.

Preș. Pompei Micșa Prim. președ.

Mandat. Depășirea lui. Răspunderea mandatarului când induce în eroare pe terția asupra limitelor mandatului. Vânzarea imobilului altuia. Vânzătorul devenit proprietar trebuie să execute predarea Art. 366 c. civ. austr. Evaluarea imobilului. Se poate face și fără experți.

Judecătoria după audierea de martori și luând în vedere contractul conținutul dosarului primului proces prin sentința a respins acțiunea iar tribunalul prin sentința atacată a reformulat sentința judecătoria și a admis acțiunea și a obligat pe părâți la plata sumei de 30.000 lei ca daune cu procente și spese și pentru a da aceasta soluție tribunalul conform rezultatului probelor a stabilit în fapt că proprietarul imobilului în pământul vânzării era părâtul Bolfa Mihail și soția și deci acest părât era îndreptățit să facă oferta de vânzare; iar ulterior vânzării încetând din viață soția părâtului I prin moștenire a devenit singur proprietarul imobilului. Că în anul 1916 Mihail Bolfa a trimis fratelui său Moise Bolfa o scrisoare prin care își expune voința de a vinde imobilului cu prețul de 2000 kr. cu condiția ca cumpărătorul să de-a acout 500 kr. iar restul prețului să-l plătească în rate și astfel părâtul II următor voinței părâtului I a vândut reclamantului imobilul în condițiunile stipulate dându-i în posesiune. Că părâtul II a comunicat în scris părâtului I faptul vânzării și îl întrebă ce să facă cu prețul incasat, iar acesta după război i-a răspuns, fără a declara ca aprobă sau nu vânzarea că cu banii să facă ceiace a făcut și altă dată, fapt din care tribunalul deduce o confirmare tacită a vânzării din partea părâtului I. Mai departe instanța de fond constată că părâtul I reîntors în țară a refuzat să dea reclamantului act pentru întabularea dreptului de proprietate și aceasta făcând proces a pierdut cauza și a trebuit să restituie imobilul. Tribunalul argumentează din faptele stabilite și anume că părâtul I prin părâtul II a oferit imobilul spre vânzare în anumite condițiuni și părâtul II în acest mod a vândut reclamantului imobilul încasând prețul cu știrea părâtului I deduce că asemenea atitudini și fapte ale ambilor părâți au fost de natură să-l determine pe reclamant să încheie contractul de vânzare inducându-i în eroare cu deosebire că părâții deși știau că pot opune excepțiuni vânzării totuși au încasat prețul și au dat reclamantului imobilul în posesiune: tribunalul constată dauna din predarea imobilului iar în privința valorii imobilului și deci a quantumului daunelor s'a întemeiat pe evaluarea făcută de părâți în primul proces cu Nr. 3501—1929 care corespunde timpului restituirei imobilului.

Asupra primului motiv de casare.

Considerând că dacă în principiu mandatul chiar când depășește limitele mandatului nu este

obligat față de terțiu totuși răspunderea lui este angajată când se dovedește în fapt că mandatarul n'a arătat terțiului cu care a contractat, cunoștința suficientă de puterile lui sau când mandatarul prin anumite atitudini fapte sau manopere a indus pe terțiu în eroare asupra limitelor mandatului iar referitor la aceasta scara de fapt instanță de fond are dreptul de suverană apreciere.

Având în vedere că în prezentul proces este evident că nu se poate pune în discuție dacă prin scrisoarea din 1916 pârâtul I a dat mandat pârâtului II să încheie contractul de vânzare fiindcă asupra acestui punct există autoritatea lucrului judecat, prin care s'a stabilit că asemenea puteri n'au fost conferite însă n'a putut fi îndoială că pârâtul I prin acea scrisoare a dat pârâtului II un mandat de a face o lucrare anume aceea de a oferi spre vânzare imobilul. Că dar instanța de fond cu drept cuvânt a putut stabili în acest proces că pârâtul II în executarea acestui mandat limitat fie culpabil fie din imprudență l'a indus în eroare și l'a determinat pe reclamant să încheie vânzarea angajându-se pârâtul I răspunderea prin propriile lui fapte și în privința aceasta tribunalul printr'o amănunțită motivare și cu deducțiuni logice a stabilit în fapt ținuta culpabilă a pârâtului II că a dat reclamantului imobilul în posesie și a primit prețul făcând că acesta pentru câștigarea sumei trebuincioasă achitării prețului să-și vândă averea sa imobiliară de până atunci precum și prin faptul că n'a încunosțințat reclamantului tăcerea pârâtului I referitor la aprobarea contractului menținând mai departe pe reclamant în eroare — și așa fiind tribunalul n'a violat întru nimic dispozițiunile art. 1008 și 1017 C. Cl. A. și de altă parte cu respectarea art. 270 p. cit. a motivat în deajuns faptul culpabil generator de daune al pârâtului II făcând o bună aplicare a principiului de drept expus și a dispozițiilor art. 1294 și 1295 c. c. a și în consecință motivul de casare este nefondat.

Asupra motivului II de casare.

Considerând că conform art. 366 c. c. a cel care a înstrăinat un bun în numele său fără a fii fost proprietar dacă însă ulterior a dobândit proprietatea bunului este obligat să respecte vânzarea și să trădeze bunul fiindcă el este în situația legală de a-și executa obligațiunea ce decurge din cclitatea de vânzător între care și cea de a preda lucrul și dea nu convinge pe cumpărător (*exceptio rei venditae rei traditae*) iar neîndeplinind aceasta obligațiunea vânzătorul răspunde de daune care pot fi valoarea lucrului obligat a-l preda.

Având în vedere că instanța de fond a constata în fapt că dacă în momentul vânzării imobilului proprietarii erau pârâtul I și soția ulterior acest pârât prin moștenire a devenit singurul proprietar al imobilului și afară de aceasta s'a stabilit că pârâtul a primit prețul vânzării fapt din care bine instanța de fond a dedus ratificarea tacită a vânzării și deci remedierea ori căruia viciu al mandatului de care recurentul se plânge prin motivul de casare.

Că dar când pârâtul a vândut imobilul soției ca al său și apoi a devenit proprietarul bunului el a avut obligațiunea de a preda cumpărătorului bunul vândut și omițând îndeplinirea acestei obligațiuni s'a constituit în culpă și deci tribunalul bine a stabilit vina pârâtului și obligațiunea lui de desdaunare și prin urmare și acest motiv de casare este nefondat.

Asupra motivului III de casare.

Având în vedere că dacă de regulă valoarea imobilului se stabilește prin experți totuși instanța de fond o poate constata și din alte probe cum este aceea care rezultă dintr'o recunoaștere neequivocă a părților.

Având în vedere că tribunalul a constatat că părțile n'au contestat valoarea imobilului în primul proces că este de 30.000 lei și alta fiind instanța de fond și-a motivat îndeajuns aprecierea sa în privința daunelor pe care pârâții sunt datorii a le restitui reclamantului și în consecință și acest motiv de casare este nefondat.

Pentru aceste considerente Curtea a respins recursul și a obligat conform art. 543 pc. cin. la plata speșelor.

Prim Preș.: *Dr. Pompei Micșa ss.*

Raportor: *Ulvineanu, ss.* Votant: *Predovicu ss.*
Grefier: *Grivase ss.*

INALTA CURȚE DE CASAȚIE S. I.

Dec. 1072—937.

Preș. *T. Magheru cons.*

Divorț pentru că unul din soți vatămă greu îndatoririle sale de soț conjugal. Dreptul instanței de fond de a aprecia gravitatea acestor fapte, față cu personalitatea soților, condițiunile lor de trai, starea socială.

Potrivit dispozițiilor paragr. 80 pct. a din legea XXXI matrimonială, căsătoria se poate desface la cererea unei părți conjugale, dacă cealaltă parte conjugală prin purtarea sa intenționată, vatămă greu îndatoririle de soț conjugal, în afară de cazurile prevăzute de paragr. 76—78.

Prin aliniatul final de sub același articol se prevede că divorțul nu se va pronunța decât dacă judecătorul, luând în considerație precută personalitatea părților conjugale și a condițiilor lor de trai, se convinge că din pricina uneia din cauzele de mai sus, legătura conjugală e atât de sfărâmată, încât o conviețuire ulterioară pentru cel ce cere desfacerea a devenit insuportabilă.

Prin aceste dispozițiuni legiuitorul a dat judecătorului dreptul de a aprecia gravitatea faptelor ce se preînde că ar vatăma greu îndatoririle conjugale, indicându-i-se drept criteriu de apreciere, ținerea în seamă a personalității soților și a condițiilor lor de trai.

Atât personalitatea cât și condițiunile de trai ale soților, fiind fapte care sunt în dependență de categoria socială cărora ei aparțin, urmează de aci că în speță, Curtea de Apel Cluj nu a violat paragr. 80 pct. a și aliniatul final din legea mai sus citată, — cum se pretinde în motivul I și II de casare — dacă în exercitarea acestui drept de apreciere asupra faptelor și cuvintelor de ocară, ce i se impută pârâtei M. C., a ținut seama de categoria socială cărora aparțin soții, deoarece categoria socială este un element care contribuie la determinarea personalității părților și a condițiilor lor de trai și, deci, trebuie ținută în seamă.

În ce privește faptul că instanța de apel a considerat că unele vorbe de ocară se întrebunțează între țărani cu mai multă ușurință și sunt primite de ei cu mai puțină susceptibilitate — această afirmațiune instanța nu a făcut-o prin exces de putere și nici prin eroare grosieră de fapt, căci ea coresponde unei stări de fapt, care în genere este recunoscută ca atare.

Jurisprud. comerciale

Inalta Curte de Casație și Justiție Secțiunea III-a

Decizia Nr. 1001—1937.

Președenția D-lui C. Crăciunescu Consilier.

Din interpretarea art. 309 c. com. reese că dreptul de retențiune al creditorului să exercită numai asupra lucrurilor fungibile sau chiar nefungibile dar care conform convenției au rămas în proprietatea debitorului. Dar când aceste bunuri pierd această din urmă calitate trecând în proprietatea creditorului, în acest caz, creditorul nu mai are acest drept fiindcă nu se poate executa dreptul de retențiune asupra propriilor sale bunuri.

Curtea

Deliberând.

Având în vedere că prin ultimul motiv de casare recurenta susține pe de o parte că instanța de apel a violat dreptul de apărare prin aceea că nu a pus în discuțiunea părților cel de al doilea temei al deciziunii recurate și anume că recurenta nu are dreptul să se prevaleze de dreptul de retențiune deoarece titlurile de rență intraseră în proprietatea sa, iar pe de altă parte că a violat art. 309 c. com. prin soluțiunea afirmativă dată acestei chestiuni deoarece acest text nu distinge dacă au trecut sau nu lucrurile în proprietatea creditorului.

Având în vedere că în ce privește prima parte acestui motiv de casare, urmează a fi respinsă ca inexactă în fapt, deoarece chiar prin acțiune intimată a susținut și a repetat în cursul procesului, că recurenta nu poate exercita dreptul de retențiune, deoarece în speță este vorba de lucruri fungibile, care nu pot face obiectul dreptului de retențiune ci al unei compensațiuni.

Având în vedere că art. 309 al. I. la care se referă al. II. în ce privește lucrurile asupra cărora se poate exercita dreptul de retențiune, prevede că creditorul poate să exercite acest drept asupra sumelor de bani, lucrurilor mobile și titlurilor debitorului său, care cu consimțământul acesteia au ajuns în mod efectiv în posesiunea sau la dispozițiunea sa.

Considerând că din interpretarea acestui text reese că legiuitorul a acordat creditorului dreptul de retențiune numai asupra lucrurilor nefungibile sau chiar fungibile dar care în baza convențiunei au rămas și pe mai departe în proprietatea debitorului:

Că atunci când aceste bunuri pierd această din urmă calitate, trecând din proprietatea debitorului în aceea a creditorului, în acest caz creditorul nu mai are acest drept, deoarece nu se poate concepe ca să se exercite dreptul de retențiune chiar asupra propriilor sale bunuri.

Având în vedere că Curtea de Apel constată în fapt din actele atașate la acțiune, constatare ce nu este atacată pentru denaturare sau eroare grosieră de fapt, că părțile au înțeles ca obiectul împrumutului din speță să fie lucruri fungibile; ca atare ele au trecut din proprietatea intimatului în aceea a recurenteii fiind normă de drept că lucrul împrumu-

tat devine proprietatea celui care se împrumută, fiind acesta obligat a restitui împrumutătorului lucruri de acelaș gen și speță, nu însă acelaș lucru, astfel că față de cele expuse mai sus, nu poate pretinde un drept de retențiune, asupra lor.

Inalta Curte de Casație și Justiție Secțiunea III-a.

Dec. Nr. 676—32.

Președinția D-lui O. Băleanu consilier

Având în vedere că prin primul motiv de casare recurenta susține că instanța de apel a violat dispozițiunile art. 272 și 399 al. ultim cod, com. ard. combinat cu art. 77 din regulamentul de transport al C. F. R. prin aceea că deși această instanță a stabilit în sarcina intimatului neglijență și culpă vădită, totuși nu i-a acordat despăgubirea completă prevăzută de aceste texte, adică restituirea pagubei, cât și a beneficiului de care a fost privată, ci s'a mărginit a-i acorda numai valoarea pagubei, fără acest beneficiu.

Având în vedere că din examinarea acestor texte reiese că potrivit art. 70 din regulamentul C. F. R. pentru pierderile atât parțiale cât și cele totale ale mărfii încredințate pentru transport, calea ferată răspunde în principiu de paguba pricinuită și că despăgubirea se calculează pe baza prețului curent al mărfii de aceeași natură și calitate pe care l'a avut la locul unde și în momentul când a fost primită pentru transport, iar potrivit art. 77 din acelaș regulament, în cazul când paguba a fost provocată prin dol sau neglijență vădită a căiei ferate atunci ea este obligată să plătească întreaga indemnitate, adică atât a prețului mărfii, cât și a beneficiului de care a fost lipsită partea care are drept a pretinde daune.

Având în vedere că, după cum s'a arătat mai sus, Curtea de fond a stabilit că marfa încredințată de firmă C. F. R. pentru transport la 14 Mai 1921, a fost părăsită în gara Cluj timp de 6 luni, expusă intemperiilor; că dauna suferită a fost recunoscută de C. F. R. prin constatarea făcută de organele sale cum că la 7 Decembrie 1920 în gara Cluj marfa s'a distrus fiind putrezită din cauza ploilor, fapt ce constituie — argumentează Curtea — o vădită neglijență din partea Direcțiunei C. F. R.; că această constatare este menținută și în decizia a doua a Curții de Apel, atacată cu recursul de față, cu singura deosebire că întrebuintează în loc de vădită neglijență expresiunea de culpă vădită.

Considerând că întrucât Curtea de Apel a constatat în speță existența acestei împrejurări în pierderea mărfii (neglijență vădită), ea era obligată a face aplicațiunea art. 77 din zisul regulament care prevede că Direcția C. F. R. este obligată a răspunde de plata întregii indemnități, adică atât a prețului mărfii, cât și a câștigului de care a fost lipsită, iar nu a articolului 70 din acelaș regulament, care acordă drept despăgubire numai prețul mărfii, astfel că prin această soluțiune instanța de apel a violat textele invocate în motivul de casare, așa că recursul urmează a fi admis, iar deciziunea această, fără a mai examina și motivul II de casare, care devine fără interes, dosarul urmând a fi restituit acedevine fără interes, dosarul urmând a fi restituit aceleiași Curți, spre a proceda la o nouă judecarea chirografare.

CURTEA DE APEL CLUJ S. III-a.

Nr. C. III. 3356—1932.

Concordat preventiv. Taxe de administrațiune. Legea timbrului. Nu scutește de plata lor. Taxa de 1% și 2% nu se plătește și după creanțele privilegiate.

MOTIVE:

În contra deciziunea Tribunalului comerciantul debitor a făcut recurs cerând anularea deciziunii și scutirea lui de plata taxelor de 1 și 2%, în subsidiar reducerea acestor taxe la suma de 29.955 Lei.

Ca motiv de recurs a invocat că Tribunalul numai cu violarea de lege la obligat la plata acestor taxe, fiindcă conform legii pentru modificarea unor articole din legea timbrului concordatele preventive sunt scutite de taxele de timbru, și impozit, proporțional, că taxele de 1 și 2% sau socotit după înțrețul pasiv inclusiv și datoriile privilegiate, ori conform legii sunt a se calcula numai după creanțele chiragrafare.

Curtea deliberând asupra recursului:

Având în vedere că legea pentru modificarea unor articole din legea timbrului și a impozitelor pe acte și fapte juridice a acordat scutire concordatelor preventive însă conform avizului Comisiunii Centrale a timbrului care potrivit art. 110 este obligatoriu, aceasta scutire se referă numai la impozitul proporțional prevăzut de art. 11 § 8 din legea timbrului, nu și la taxele prevăzute de legea concordatului preventiv cari se percep pentru acoperirea cheltuelilor de administrațiune, fiindcă legea timbrului nu poate acorda scutire de cât de taxele și impozitele prevăzute de ea, iar nu și de taxele cu o destinațiune specială prevăzute de alte legi.

Pentru aceste considerente primul motiv de recurs este nefondat.

Asupra celui de al doilea motiv de recurs:

Având în vedere că în conformitate cu art. 8 din legea concordatului preventiv Statul nu percepe o taxă de 1% calculată asupra totalului sumei ce comerciantul rămâne obligat să plătească drept cotă concordatară creditorilor ale căror creanțe au fost reduse, plus 2% asupra diferenței de care el beneficiază.

Considerând că creanțele privilegiate asigurate cu gaj, sau cu drept de ipotecă, creanțele cu drept de preferință, impozitele directe, sau indirecte nu se reduc prin efectul concordatului, în consecința după aceste nu se percepe taxa de 1% și 2%.

Având în vedere că conform expertizei dela dosar creanțele creditorilor chirografari asupra cărora se extinde efectul concordatului reprezintă o sumă de lei 2.139.655. Ca restul creanțelor aparține creditorilor privilegiați și cu drept de separațiune și preferință.

Că calculând taxa de 1% asupra sumei ce reprezintă cota concordatară rezultă o cifră de 12.838 Lei iar taxa de 2% socotită după diferența de care comerciantul beneficiază face 17.117 Lei.

Considerând că astfel comerciantul Eugen Sîpos fiind obligat a plăti sub titlul de taxe de 1%, 2% numai suma de 29.955, greșit tribunalul la obligat la plata a 66.187.

Pentru aceste motive Curtea a admis în parte recursul și a reformat deciziunea Tribunalului conform dispozitivului.

Cluj la 5 Noemvrie 1932.

CURTEA DE APEL CLUJ S. III-a.

Nr. 3190—1932.

Termen de executarea concordatului preventiv. Decând curge? Garanțiile din art. 34, 35 legea concordatului preventiv sunt numai acelea oferite în cursul procedurii nu și cele prin însăși cererea.

DECIZIUNE.

În cauza de execuție ordonată de tribunalul Someș Secția I sub Nr. 3669—1930—78 cu decizul din 14 Iudie 1932, execuție ce s'a cerut de creditorul Eugen Rudaș din Timișoara în contra debitorului în concordat Sigismund Frank comerciant și a gămantei sale pentru concordat soția sa născută Thaus Ghizela ambii din Dej:

având în vedere că prin acest decis tribunalul a ordonat execuția pentru suma de lei 900 din creanța verificată în concordat și admisă prin sentința de omologare, cu dobândă de 7% dela scadență și cheltueli, asupra averii mobile a debitorilor;

Având în vedere că urmăriții au introdus recurs în contra acestui decis care s'a înregistrat la Nr. 3669—1930—79 în ziua de 28 Iulie 1932 fiind în termen, pentru că decizul a fost comunicat urmăriților la 21 Iulie 1932 și prin care se cere respingerea cererii de execuție silită pentru motivele că ratele concordatului la data cererii nu erau scadente din pricină că sentința de omologare, fiind publicată în Monitorul Oficial la data de 22 Aprilie 1932, în consecință prima rată ar fi fost scadență numai la 22 Iulie 1932, ori cu recepisa poștală anexată ei recurenții dovedesc că la 18 Iulie 1932 au și expediat suma de 459 lei ce constituiesc cea dintâi rată creditorului precum și că neîndeplinindu-se cerințele art. 34 și 35 din legea concordatului preventiv sentința nici nu era executorie, mai ales nu față de garanță;

Având în vedere că prin sentința de omologare, rămasă definitivă, debitorul a fost obligat să restituie creditorilor 60% din creanțele lor, în termen de doi ani fără dobândă și în rate trimestriale ceace nu este contestat de urmărit;

Considerând că termenele arătate prin art. 2 vor curge de la data sentinței de omologare, deci și termenul de doi ani din speță și aceasta în sensul dispozițiilor art. 33 alin. 2 din legea concordatului, iar sentința de omologare s'a dat la 7 Martie 1931;

Că, această sentință s'a dat înăuntrul termenului de trei luni dela data cererii de concordat și, deci, nu este cazul a se face aplicarea art. 33 alin. ultim.

Că, în consecință termenele de plata ratelor creanțelor reduse prin concordat curg de la data de 7 Martie 1931, așa că debitorul concordatar urmărit pentru cele dintâi două rate numai la 27 Iunie 1932, execuție ce s'a ordonat numai la 14 Iulie 1932, nu are motive fondate de a se plânge în contra acestei urmăririi, pentru că cele două rate au devenit scadente la 7 Iunie (cea dintâi) și la 7 Septembrie (cea de a doua) 1931 iar achitarea primei rate se justifică numai pe ziua de 18 Iulie 1932, adică după ordonarea execuției;

Având în vedere că, în ce privește pe garanță, soția debitorului concordatar urmărit, nu sunt aplicabile dispozițiile art. 34 și 35 din legea concordatului preventiv acestei garante, ele privind numai garanțiile oferite de către debitor în cursul proce-

durei de concordat, nu și pe acelea cari au fost depuse deodată cu cererea de concordat, cum este cazul din speță, unde la cererea de concordat s'a anexat actul autentic provenind de la soția debitorului și prin care act această constituie garanție mobilierul casei care este proprietatea sa;

Că, în semenea caz, concordatul a devenit executoriu și față de gajul dat de garantă, fără altă formalitate, din momentul ce sentința a rămas definitivă, iar termenele de achitarea ratelor nu sufereni o schimbare.

Că, așa fiind, motivele pentru care s'a făcut prezentul recurs nu sunt fondate;

Jurispr. procedurale.

INALTA CURȚE DE CASAȚIE S. I.

Dec. Nr. 576—932.

Președ. AL. JUCA, președinte.

Rolul completului de divergență. Aplicațiune.

Din dispozițiunile art. 116 și 117 pr. civ., reese că în completul de divergență se poate discuta pricina în toată întregimea ei, deoarece art. 116 pr. civ. zicând că pricina se va judeca din nou, iar art. 117 adăogând că după judecarea punctelor rămase în divergență completul care a judecat înainte de ivirea divergenței, va putea continua cu cercetarea pricinei, rezultă că rolul completului de divergență nu este mărginit numai la discutarea punctelor asupra cărora s'a ivit divergență.

În speță Tribunalul constată că la termenul fixat pentru judecarea divergenței, părțile au pus aceleași concluziuni ca în trecut, intimatul ridicând în primul rând chestiunea identității terenului revendicat cerând ca Tribunalul să se pronunțe în prealabil asupra acestei chestiuni.

Deși, divergența nu se ivise pe această chestiune, ci pe cea a opozabilității transcrierii actului de vânzare produs de intimat, totuși Tribunalul a fost în drept să examineze mai întâi chestiunea identității terenului ridicată de intimat, întrucât această chestiune preludeca pe cea trasă din neopozabilitatea titlului, care nu putea fi opusă decât în cazul când identitatea terenului cumpărat de recurent și revendicat de intimat ar fi stabilită, recurentul având numai în acest caz calitatea de succesori particular al vânzătoarei comune în drept să ridice asemenea excepțiuni.

Deci, bine și fără a viola menționatele texte de lege și fără a comite un exces de putere, Tribunalul în completul de divergență a pășit la examinarea apelului astfel cum fusese pledat.

În ce privește partea finală a acestui motiv, că înaintea completului în care s'a produs divergența, chestiunea identității terenului fusese discutată și rezolvată în favoarea sa prin ambele opinii, deși această afirmațiune a recurentului este exactă, însă întrucât instanța de judecată nu s'a pronunțat prin jurnalul în care această chestiune s'a hotărât să fie definitiv rezolvată, ci ea se găsește trecută numai izolat în opiniile judecătorilor, cari pot reveni asupra părerilor exprimate, nu se poate susține că acest punct ar fi definitiv hotărât, că a dobândit puterea lucrului judecat și deci că înaintea completu-

lui de divergență nu ar putea fi discutat cu atât mai mult cu cât însuși recurentul a primit o atare discuțiune fără a ridica vreo obiecțiune sau a opune autoritatea lucrului judecat, care înaintea instanței de casare nu poate fi invocat pentru prima oară. (Cas. I, dec. 576 din 12 Aprilie 1932. Respins recursul făcut de Al. Șt. Șerban, contra sent. 229 din 1931 a Trib. I Buzău, în proces cu I. Gh. Stănescu. Preș. Al. Iuca președinte).

Inalta Curte de Casație S. I.

Dec. Nr. 437—932

Președ. T. Mașheru Cons.

Proced. Cheltueli de judecată. Dispozițiile din pr. c. Ardeal și legea accelerării. Necesitatea notei de cheltueli.

Potrivit art. 425 și 508 proc. civ., ard. în caz de admiterea apelului, instanța va obliga pe intimat să restituie apelantului, toate cheltuelile ce i-au cauzat în cursul procedurii de apel; iar potrivit art. 50 din legea accelerării judecăților, judecătorii nu pot reduce nici cheltuelile de timbru, taxe, onorariu de export și orice alte cheltueli pe care partea, care a dobândit câștig de cauză, le va dovedi ca făcute precum și nici onorariile avocaților sub cele prevăzute în tablourile onorariilor minimale. Pentru acordarea însă a unor astfel de cheltueli de judecată, partea îndreptățită a le cere, este obligată să depună instanței o notă de cheltuelile ce a avut, cu explicațiile și justificările necesare, instanța ne fiind obligată ca din oficiu să stabilească amănunțit, care sunt aceste cheltueli.

Întrucât, în speță, recurentul în apelul său, n'a depus o astfel de notă de cheltueli, ci s'a mulțumit numai să ceară cheltueli după tarif, în această situațiune legal instanța de apel i-a acordat, după aprecierea ei, potrivit art. 425 și 508 proc. civ. ard., o sumă globală de 740 lei, drept cheltueli de judecată în apel, fără ca prin aceasta să violeze textele mai sus arătate.

CUREEA DE CASAȚIE S. I.

Dec. Nr. 1376—937.

Preș. G. Drimba cons.

Cărți funduare. Acte sub semnătură privată. Pentru a fi intabulate trebuiesc redactate de avocați. În ce cazuri pot fi intabulate fără a fi redactate de avocați. Act neîndeplinind aceste condiții, însă intabulat definitiv. Intabularea nu mai poate fi atacată pe cale de acțiune principală.

Potrivit dispozițiilor art. 70 din legea avocaților din 1931 cu modificările ei din 1932, actele sub semnătură privată menite a fi intabulate în cartea funduară vor trebui să fie redactate de avocați, excepție făcând numai actele făcute de săteni, cultivatori de pământ, cari vor putea fi redactate și de notarii comunali în condițiunile legii.

Din aceste dispozițiuni rezultă că actul făcut între persoane care nu sunt săteni cultivatori de pământ și n'a fost redactat de avocat nu poate fi intabulat în cartea funduară, impedimentul acesta fiind prevăzut în citatul text de lege.

Însă din moment ce, chiar în contra dispozițiilor legii, intabularea a fost efectuată și n'a fost

atacată cu recurs, rămânând astfel definitivă, ea nu mai poate fi atacată pe calea acțiunii principale pe motiv că actul ar fi nul ca nefiind redactat de avocat, deoarece dispozițiunile art. 70 din zisa lege nu sunt prevăzute sub sancțiunea nulității și ca atare nici instanțele judecătorești nu pot pronunța nulitatea lui, el rămânând valabil între părți.

INALTA CURȚE DE CASAȚIE S. I.

Dec. Nr. 2235—937.

Preș. S. Tipei consilier.

Inmânarea acțiunii, apelului etc. Se face din oficiu. Aceste acte au rămas însă supuse taxelor de timbru. Necomunicarea în termen util, din cauza neachitării taxelor, constituie culpă din partea părții.

Este exact că art. 54 din legea accelerării prevede că înmânarea acțiunii, apelului, etc. se va face din oficiu, însă alin. 5 de sub același text precizează că actele cari se înmânează rămân supuse taxelor de timbru, de unde consecința că numai atunci partea nu va fi în culpă când se va costata că ea a depus spre comunicare motivele de apel, în timp util, justificând și plata taxelor necesare, ceea ce în speță nu s'a susținut înaintea Curții și este explicabil că recurența n'a ridicat această chestiune întru cât comunicarea s'a făcut cu întârziere, tocmai din culpa sa, din mențiunea făcută de portarei sub nr. 96389 rezultând că taxele au fost plătite abia la 15 Februarie 1937.

Astfel fiind și din moment ce în speță este constant că motivele de apel și suplimentul lor depuse de recurent la 19 Noemvrie și 20 Noemvrie 1936 — primul termen de înfățișare — au fost comunicate intimatului cu o zi înainte de termenul de 19 Februarie 1937 ce i s'a acordat pentru comunicare și depunerea întâmpinării, urmează că instanța de fond, apreciind aceste împrejurări a fost autorizată să constate că învinutului n'a avut posibilitatea să-și prepare apărarea și să formuleze întâmpinarea sa și prin consențământ bine și legal a decis anularea apelului ca nemotivat.

CURTEA DE CASAȚIE S. I.

Dec. 1513—937.

Preș. I. Manu cons.

Cărți Funduare. Intabulare. Acte sub semnătură privată ale sătenilor. Redactare de către notarii comunali. Valabilitate chiar dacă clauza redactării s'a pus posterior redactării actului.

Din dispozițiunile art. 70 din legea de organizarea corpului de avocați, care modifică dispozițiunile art. 83 din regulamentul cărților funduare, rezultă că nu se poate admite în tabularea unui drept în cartea funduară pe baza unui contract sub semnătură privată decât numai dacă acel contract a fost redactat de un avocat sau de un notar comunal căroră li s'a recunoscut ulterior acest drept pentru cazul când este vorba de săteni.

Intru cât în speță contractul în baza căruia s'a cerut în tabularea întrunea această condițiune, din clauza de pe el rezultând că a fost redactat de notarul comunal respectiv, tribunalul a făcut o bună aplicare a citatului text de lege când a admis cererea de intabulare, chiar dacă acea clauză ar fi fost pusă ulterior redactării contractului. căci contractul

fiind valabil și obligator pentru părțile contractante chiar dacă era sub semnătură privată, iar redactarea de către un avocat sau notar comunal, fiind cerută numai de regulamentul cărților funduare, urmează că clauza că actul a fost redactat de una din arătatele persoane, putea fi pusă și ulterior redactării, necesar fiind numai ca ea să existe la data introducerii cererii de intabulare.

CURTEA DE CASAȚIE S. I.

Dec. Nr. 78—936.

Preș. Al. Iuca preș.

Motivare. Completare sau modificare. Prima zi de înfățișare. Se înțelege data când apelul este în stare de judecată.

Prin prima zi de înfățișare până când, conform art. 37 din legea accelerării, apelantul, care n'a îndeplinit cerințele art. 33 din aceea lege, va putea să completeze sau să modifice apelul, se înțelege primul termen, când procedura fiind completă și actele cauzei atașate la dosar, procesul este în stare de judecată; de aci rezultă că partea care a introdus un apel nemotivat va mai putea depune motivele de apel cel mai târziu până la primul termen, când procedura este completă și actele atașate la dosar, indiferent dacă la acest termen procesul s'ar amâna pentru o altă cauză.

Astfel fiind, instanța de fond a putut, făcând o justă aplicațiune a principiilor de drept să considere în speță ca primă zi de înfățișare data de 10 Ianuarie 1935, primul termen când procedura era completă și toate actele atașate la dosar; și, prin consecință, fără a fi comis imputările aduse prin motivele de casare, a putut să respingă ca nemotivat apelul pe considerațiunea că motivele de apel au fost depuse după acest termen la data de 15 Martie 1935, pentru când apelul se amânase pentru lipsă de apărare.

INALTA CURȚE DE CASAȚIE S. I.

Dec. Nr. 100—936.

Preș. S. Tipei consilier.

Parte care a cauzat amânarea procesului. Obligarea ei la despăgubiri către partea adversă. Încheierea dată de instanță este definitivă și executorie.

Potrivit art. 49 din legea accelerării în vigoare, partea, care în orice mod a ocazionat amânarea procesului va fi obligată, la cererea părții adverse, să-i plătească o despăgubire în raport cu dauna cauzată prin amânare. Instanța se pronunță, după ce ascultă pe părți, printr'o încheiere definitivă și executorie.

Din aceste dispozițiuni rezultă că în cazurile când un proces se amână din cauza unei părți și partea adversă cere să i se plătească cheltuielile cauzate prin amânare, indiferent dacă instanța admite o asemenea cerere imediat, sau dacă amână rezolvarea ei până la data soluțiunii fondului procesului, încheierea ce o dă în această privință după ascultarea părților este definitivă și executorie, deci nesusceptibilă de calea de atac a apelului.

În speță tribunalul dispunând, prin jurnalul de la 13 Decemvrie 1934, judecarea cereri recurente pentru obligarea intimatului la plata cheltuielilor

cauza cu amânarea procesului, odată cu fondul procesului a dat o hotărîre definitivă în sensul pozițiilor de mai sus și ca atare nesusceptibilă de apel.

Așa fiind și întru cât cu toate acestea recurența a atacat acest jurnal cu recurs (apel) la Curtea de apel, este evident că în asemenea condițiuni apelul fiind inadmisibil, Curtea de apel nu a comis nicio eroare, nici excesul de putere și nic omisiunea ce i se pune în sarcină, ci din contră bine a judecat în cauză când a conchis la respingerea unui asemenea apel.

Jurispr. penale.

INALTA CURȚE DE CASAȚIE S. II.

Dec. Nr. 2791—937.

Preș. M. Mosgos, consilier.

Materie penală. Principiul imediatății. Nerespectarea lui. Nu lovește cu nulitatea hotărîrea pronunțată dacă partea interesată nu a atras atențiunea judecății asupra călcării lui. Violare lui nu se mai poate ridica nici direct în recurs.

Recurenții se plâng că instanța de fond nu ar fi respectat principiul imediatății și nemijlocirii probelor.

Acest principiu care are de scop o mai bună administrațiune a justiției penale prin posibilitatea pentru judecătorii fondului a unei aprecieri cât mai directe a cauzei, atunci când nu este respectat, nu lovește cu nulitate hotărîrea pronunțată în cazul când partea interesată nu a atras atențiune judecății asupra călcării lui.

În speță, din sentința supusă recursului se constată că — procedura fiind completă — tribunalul a dispus cetirea tuturor lucrărilor și actelor aflate la dosar.

Recurenții deși prezenți în instanță, fie prin procuratori, fie personal, nu au făcut nicio obiecțiune cu privire la această procedură a instanței, nu au cerut repetarea probelor administrate sub alte completuri, astfel că astăzi în recurs nu mai pot ridica direct chestiunea violării principiului pentru care au formulat prezentul motiv de casare.

Deci, în atari condițiuni, motivul este neîntemeiat.

Jurisprudențe la alte legi

Inalta Curte de Cas. Secția II.

Dec. Nr. 14—932.

Preș. D. Volanschi Prim. Preș.

Legea agrară pentru Transilvania. Expropriările pentru satisfacerea necesităților de locuință, prevăzute de art. 14 și cele pentru clădiri de școli, etc. prevăzute de art. 40. Deosebirea dintre ele.

Exproprierea edictată de art. 40 al. I, L. A. pentru Transilvania, este deosebită de cea prevăzută de art. 14 aceiași lege, atât din punctul de vedere al scopului pe care îl are în vedere și una și alta, cât și al terenurilor la care prevederile lor se aplică și a întinderii dreptului de expropriere prevăzut de fiecare din aceste texte.

Într-adevăr, expropriările pe baza art. 40 par- tea finală, nu pot avea loc decât numai pentru con-

strucții de școli și biserici și în acest scop se pot expropria până la cel mult 2 jugăre din orice teren, însă numai odată și pentru anume școală, sau biserică, pe când exproprierea edictată prin art. 14 are în vedere rezolvarea necesităților de locuință în centrele aglomerate și legea acordă organelor de expropriere dreptul de a proceda la o expropriere nu unică, ci succesivă, pe măsura satisfacerii acestor trebuințe, ea însă nu poate avea loc asupra oricăror terenuri, ci numai asupra celor anume strict determinate prin aliniatele acestui text de lege.

Deci, aceste texte reglementează două feluri de expropriere deosebite ca scop, procedură și terenurile la care se raportă, pe lângă aceasta, încă pentru terenurile expropriate după art. 40 nu se poate acorda despăgubirea reglementată prin art. 14, întrucât sistemul de despăgubiri din acest din urmă text, este o excepție dela modul de plată general admis de legea agrară și ca atare el nu poate fi aplicat decât pentru cazurile de expropriere strict enumerate printrânsul.

Astfel fiind, numai prin violarea art. 50 legea agrară pentru Transilvania și greșita interpretare a art. 14 și 40 din aceeași lege, Curtea de apel a putut acorda intamatului pentru intravilanul său expropriat pe baza art. 40 alin. ultim, un preț determinat după normele speciale dela art. 14. (Cas. S. Unie, dec. 14 din 18 Februarie 1932. Admis recursul făcut de Ministerul de agricultură, prin av. C. C. Balăceanu, contra dec. C. Apel Cluj în proces cu v-va lui V. Bethlen. Preș. D. Volanschi, prim preș.)

Inalta Curte de Casație și Justiție Secțiunea I-a.

Decizia Nr. 1100—1937.

Președinția D-lui G. Drâmbă Consilier.

Persoane juridice Curte prin decizia supusă recursului numind persoanele însărcinate cu ad- Ńia fundațiunii Dr. A. C. n'a dat o hotărîre definitivă prin care să rezolve cererea de declararea fundațiunii ca persoană juridică, ci s'a pronunțat numai asupra unei formalități cerută de lege după care să poată pași la soluționarea cereri, și deci nefiind o hotărîre desăvârșită recursul nu e admisibil.

Având în vedere decizia atacată cu recurs din care se constată că Ministerul Muncii a cerut Curții de Apel Cluj, ca în conformitate cu art. 68 și 74 legea persoanelor juridice, să numească organele de direcție și administrație a fundației instituită de către defunctul Dr. Adalbert Cosmutza prin testamentul său, urmând ca după aceea să fie investită cu personalitate juridică de către Tribunalul Cluj, unde este pendinte o atare cerere.

Că prin decizia Nr. 1313 din 16 Decembrie 1936 Curtea de Apel admite cererea și desemnează persoanele însărcinate pentru direcția și administrația fundației, înlăturând discuția referitoare la valabilitatea testamentului prin care fundația a fost creată aceasta fiind de competența instanței de fond.

Că în contra acestei deciziuni, Clotilda Cosmutza ca moștenitoare legală, a făcut recursul de față plângându-se de violarea art. 66 și 74 din legea pentru persoanele juridice.

Având în vedere că potrivit art. 24 din legea organică a Curții de Casație, Curtea judecă în această calitate cererile în casație pornite contra hotărârilor Tribunalelor de prima instanță, nesupuse

la apel și în contra hotărârilor desăvârșite pronunțate de instanțele de apel; că hotărârile nedesăvârșite ale acestor instanțe nu pot fi atacate cu recurs decât numai în cazul excepțional prevăzut de art. 22 și 28 alin. 2 din lege și casarea hotărârilor premergătoare și deslușitoare nu se poate cere decât după ce s'a dat hotărâre definitivă asupra fondului procesului.

Considerând că prin decizia dedusă astăzi în recurs, Curtea de Apel numind persoanele însărcinate cu direcția și administrația fundațiunii instituită prin testamentul său de către defunctul Dr. Adalbert Cosmutza, n'a dat o hotărâre definitivă prin care să rezolve cererea de a se declara fundațiunea ca persoană juridică ci s'a pronunțat numai asupra unei formalități cerută de legea persoanelor juridice; pentru ca ulterior să se poată păși la soluționarea acelei cereri de către Tribunalul Cluj, unde se află pendinte.

Că în asemenea condițiuni, deciziunea Curții de Apel, nu poate fi privită ca o hotărâre desăvârșită ci numai ca o hotărâre premergătoare, în contra căreia art. 24 alin. 3 din legea Curții de Casație, nu acordă dreptul de recurs decât după ce s'a dat hotărârea definitivă asupra cererii pentru declararea fundațiunii ca persoană juridică și prin urmare recursul de față este inadmisibil și căutarea a fi respins ca atare.

INALTA CURTE DE CASAȚIE S. III.

Dec. Nr. 851—35.

Preș. C. Crăciunescu Cons.

Comisar ajutor. Lipsa titlului academic sau școlar. Declarat provizoriu în funcțiune. Principiul stabilității funcționarilor. Se menține atât timp cât este în vigoare legea care l-a creat. Poate fi modificat printr-o nouă lege. Nu există drepturi câștigate. Art. 133 din legea org. polițiilor din 1929 astfel cum a fost modificat prin legea din 10 Aprilie 1931. Art. 64 din statutul funcționarilor publici.

Pentru ca un funcționar să-și obțină stabilitatea trebuie ca prin legea de organizare privitoare la funcțiunea sa, sau, în lipsă, prin statutul funcționarilor publici, să i se creeze o asemenea situațiune și în astfel de împrejurări, stabilitatea se menține atât timp cât este în vigoare legea care a creat-o.

Legiuitorul însă, când interesele statului dictează, poate printr-o lege nouă să modifice condițiunile pentru ocuparea unei funcțiuni, cum și condițiunile de stabilitate, așa că funcționarii cari, sub o lege anterioară s'au bucurat de stabilitate, să fie supuși la alte condițiuni pentru a obține această situațiune și chiar să li se suprime stabilitatea acordată prin legea anterioară.

Legiuitorul prin art. 133 — cum a fost modificat prin legea dela 10 Aprilie 1931 — a modificat condițiunile de stabilitate ale funcționarilor polițienesti, în sensul că funcționarii polițienesti, cari nu îndeplinesc condițiunile cerute de statut și de lege, vor rămâne cu titlu provizoriu, dispozițiune care se aplică tuturor funcționarilor polițienesti aflați în funcțiune în momentul votării legii, și nu numai pentru funcționarii ce se vor numi în viitor, în care caz n'ar mai avea aplicabilitate acest text de lege.

Că este așa rezultă și din cuprinsul aceluiași text — art. 133 — care, prevăzând că funcționarii rămași provizoriu, în urma verificărilor efectuate și cari în ultimii 5 ani (evident dela data legii) ar fi

suferit anumite pedepse disciplinare, pot fi puși în disponibilitate, arată neîndoios că nu se referă la funcționarii numiți dela data legii înainte, — căci aceștia nu s'ar putea afla în atari situațiuni și anume cu pedepse disciplinare suferite ca funcționar de poliție cu 5 ani înainte de votarea acestei legi, deci legea îi vizează pe cei aflați deja în funcțiune.

Astfel fiind și întru cât în speță este necontestat că reclamantul Valer Miloșiu nu îndeplinește condițiunile prevăzute de statutul funcționarilor publici (art. 64) și nici acelea cerute de noua lege a poliției din 10 Aprilie 1931, întru cât nu are titlu academic sau școlar, prin o bună aplicare a principiilor enunțate, ministerul a trecut pe reclamant ca provizoriu, fără ca prin aceasta să-i fi ridicat un drept câștigat.

Prin urmare, când, în speță, Curtea de Apel decide că dispozițiunile art. 133 din legea poliției dispun numai pentru viitor — nepunându-se atinge drepturile câștigate ale celor aflați în funcțiune — că ridicarea stabilității reclamantului s'a făcut prin violarea statutului funcționarilor publici menținut de art. 133 din legea poliției și că, lipsa de studii a acestuia a fost acoperită printr-o confirmare legală, făcută însă de o comisiune care nu putea acorda o definitivare legală a reclamantului întru cât nu este comisiunea de propuneri pentru numiri și înaintări, prevăzută de art. 64 din statutul funcționarilor publici, — prin acest mod de a judeca comite un exces de putere și violează textele de lege mai sus enunțate.

CURTEA DE APEL CLUJ, SECȚIA II.

Nr. 1354—34.

Președinte Dr. I. Papp președinte.

Dec. Nr. 6.373—1935 civ.

Conf. art. 7 din leg. lichidării datoriilor agricole și urb. declarațiunile făcute de debitor potrivit legilor anterioare sunt opozabile numai atunci când ele au fost cunoscute creditorilor și discutate de dânsii.

MOTIVE:

În contra sentinței Tribunalului prin care s'a admis deciziunea provocatorie a creditorului și s'a declarat pârâții-debitori decăzuți din beneficiu legii pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 April 1934, aceștia în termen legal au făcut apel, cerând reformarea ei în sensul de a se respinge acțiunea cu cheltueli de judecată.

Reclamantul — intimat a depus întâmpinare și cere respingerea apelului ca nefondat.

Privitor la susținerile și afirmările părților, precum și probele făcute de ele în cursul debaterilor procesului în fața ambelor instanțe de fond, Curtea se referă la scriptele și actele depuse de ele și la procesele verbale dresate despre debaterile procesului la prima instanță și în apel (art. 401 și 507 pr. c.).

Curtea examinând toate acestea, a primit starea de fapt stabilită de tribunal; rămasă nemeschimbată în procedura de apel, stabilită în concordanță cu probele administrate și care în esență constă în acela că apelanții debitori, au făcut declarația cerută de art. 7 a legii vorbite mai sus, nesinceră ascunzând cu rea credință o parte din averea lor imobilă și mobilă.

Atât la prima instanță, cât în special în apel, apelanții debitori, au susținut că conform art. 7 și 8 a zisei legi, ei nu erau obligați să facă o nouă decla-

rație de oarece în 18 Iunie 1932 au făcut o declarație la tribunalul Mercurea-Ciuc potrivit legii din April 1932.

Curtea a ordonat a se cere dosarul respectiv și examinând conținutul dosarului Nr. 22—1932 a zisului Tribunal constată că în declarația debitorilor se află și averea imobilă nedeclarată în 1934, la Trib. Cluj; Se mai constată că această declarație a rămas în nelucrare, având pe încheerea că nefiind timbrată se pune la dosar.

Curtea din cele constatate mai sus stabilește că declarația din 1932 este meoperantă în cauză, se consideră ca inexistentă deoarece atât din spiritul art. 7 cit. și din Jurisprudența Inaltei Curți de Casație dezvoltată în interpretarea acestui text, rezultă că prima declarație făcută sub regimul legilor de asanare anterioare legii din 7 April 1934, să fi fost discutată contradictoriu cu partea contrară adică cu creditorii (decizia Nr. 138 din 29 Ian. 1935 S. I.).

Ori în speță creditorul intimat n'a avut cunoștință de această declarație făcută la alt tribunal și care nu i s'a comunicat până azi.

Considerând că față de această stare de fapt, juridic prima instanță a aplicat sancțiunea prevăzută în art. 10 din lege, așa că apelul este nefondat și deci s'a respins ca atare.

Spesele s'au acordat conform art. 50 leg. acționale și 568 Pc.

Cluj, la 14 Martie 1935.

Președinte: ss. Dr. I. Papp, Consilieri: ss. Balas, Grefier: ss. Dr. Mureșan.

Pentru conformitate: Indiscifrabil.

INALTA CURTE DE CASATIE S. I.

Dec. Nr. 1445—36.

Preș. T. Magheru cons.

Parohii reformate. Sunt persoane juridice de drept public. Nu intră în prevederile art. 1 din legea conversiunii din 1934.

Parohiile reformate nu pot fi considerate ca persoane juridice de drept privat deoarece personalitatea lor juridică le-a fost acordată prin art. 11 din legea care a venit să organizeze funcționarea culturilor religioase în țară.

Dacă ar fi exact că parohiile constituiesc persoane juridice de drept privat, întru cât personalitatea unor atari persoane juridice a fost recunoscută prin legea persoanelor juridice din 1924, ca atare nu mai era necesar ca legea posteroară din 1928 să le recunoască personalitatea juridică de unde rezultă că legiuitorul a înțeles să le considere ca persoane juridice de drept public.

Prin urmare față de această situație în drept și față de împrejurarea necontestată în fapt că recurența este o parohie, bine Curtea de apel a stabilit că nu intră în prevederile art. 4 din legea conversiunii datoriiilor din 1934, astfel că motivul II de casare este nefondat, iar în ce privește motivul primul este inexact în fapt deoarece instanța de apel s'a ocupat și a arătat motivul pentru care parohiile nu intră în prevederile art. I din legea conversiunii datoriiilor.

CURTEA DE APEL CLUJ SECȚIA I-a.

Dec. civilă Nr. 550—1937.

Președenția I. Mănescu președ.

Conversiune. Creditorul care face declarație conform art. 42 că nu acceptă modul de lichidare

prevăzut în Cap. I și II, nu pierde dreptul la acțiunea provocatorie.

MOTIVE:

Contra sentinței Nr. 4055—1934 a Tribunalului Turda pronunțată în ziua de 2 Noemvrie 1934 prin care s'a respins ca inadmisibilă acțiunea reclamantului Oprea Niculae introdusă contra părților Madly Andrei și soții, pentru constatarea în fapt și în drept, dacă aceștia se bucură sau nu de privilegiile legii pentru lichidarea datoriiilor agricole și urbane, reclamantul a făcut apel.

Având în veder conluziile părților actele și probele dela dosar se constată în fapt că părții Madly Andrei și soții au făcut declarație de asanare conform art. 8 din legea pentru lichidarea datoriiilor din 7 Aprilie 1934, arătând între creditorii lor și pe reclamant cu suma de 250.000 lei. Față de această declarațiune reclamantul a contestat calitatea părților de a se bucura de beneficiul legii conversiunii și a făcut declarațiune că dacă s'ar atribui această calitate debitorilor, refuză să consimtă la modul de lichidare prevăzut în legea din 7 Aprilie 1934. Posterior, facere cerere, potrivit art. 69, spre a se constata că sus numiții debitori sunt comercianți și deci conform art. 68 pt. b sunt exceptați de la beneficiul conversiunii.

Tribunalul respinge acțiunea ca inadmisibilă pe motiv că din momentul ce reclamantul a făcut declarație de neacceptare conform art. 40 din legea asanării, nu mai are dreptul de a cere constatarea conform art. 69 din aceeaș lege.

Având în vedere, că este adevărat că creditorul declarând potrivit art. 40 din legea asanării, că nu acceptă modul de lichidare prevăzut în capitolele I și II al legii, urmează să și exercite drepturile isvorâte din creanța lor conform art. 42 și următorii, însă această dispoziție a legii, nu înlătură dreptul creditorului, ca prin acțiunea provocatorie prevăzută de art. 69 să ceară constatarea judecătorească că creanța sa și debitorii săi nu intră în prevederile legii capitolele I și II căci beneficiile legii prevăzute de art. 42 și următorii, nu sunt puse în lege de că sub condiția că debitorii să fie dintre aceia ce îndeplinesc condițiile legii asanării, legea neînțelegând să protejeze pe alți debitori, mai ales pe cei care îi exclud în mod formal.

Având în vedere că în ce privește primul pârât Madly Andrei este necontestat că a fost comerciant în momentul contractării. Susține însă că natura creanței este civilă nu comercială, așa că nu intră în excluderea prevăzută de art. 69 b.

Având în vedere că din actul ce constată creanța nu rezultă că creanța a fost de natură civilă, fiind presupus de lege că actele încheiate de comerciant sunt de natura comercială, atâta vreme cât din act nu rezultă altfel. Depozițiile martorilor audiați, nu pot să înlătore această prezumție legală care rezultă nu numai din legea asanării dar și din art. 261 C. Com. Ard.

Că așa fiind, primul pârât nu se poate bucura de privilegiile legii asanării, și deci el poate fi urmărit, în conformitate cu dreptul comun.

În ce privește ceilalți pârâți este adevărat că s'a făcut probă suficientă că ei nu sunt comercianți, ei dând numai ajutor pârâtului I tatăl lor în exercitarea comerțului, însă li se impută că sunt decăzuți din beneficiile legii prin faptul că ei fiind dintre debitorii ce trebuie să facă declarația prevăzută

de art. 8 a legii asanării, nu au făcut declarația în conformitate cu prevederile legii prin faptul că nu au trecut întreaga lor avere imobiliară.

Având în vedere că în adevăr debitorii sus numiți au făcut în termen declarația prevăzută de art. 8 din lege și este necontestat că ei sunt dintre acei debitori cari trebuiau să facă declarație conform art. 8.

Având în vedere însă că prin declarația făcută în baza art. 8 legea asanării (Dos. 1600) debitorii arată că în Iacobenii posedă 39 jug. 989 st. patr. pe când în scriptul pregătitor depus la Curtea de Apel (p. 33) declară că în Iacobenii au 42 jugăre și 477 st. patr. deci o diferență de jugăre nedecarate pe care debitorii știindu-le nu le-au declarat ceiaze rezultă să fie considerat că decăzuți din beneficiile legii asanării — și deci urmăribili conform dreptului comun.

Având în vedere că părții susțin că acea diferență le-a fost expropriată, fără a invoca vre-o probă în această privință așa că susținerea lor nu poate fi luată în considerație.

Având în vedere că părții Maldy Ion și Maldy Ludovic au depus la dosarul Curții copie depe hotărârea Nr. 2672—1934 a Judecătoriei Turda prin care sunt considerați asanabili, însă nu s'a făcut dovada că aceasta hotărâre este definitivă, așa că această constatare, judecătorească nu poate fi luată în considerare.

Pentru aceste motive și luând în considerare art. 508 p. civ. în ce privește cheltuielile de judecată s'a adus prezenta decizie.

Preș. și Redactori: ss. I. Mănescu, Cons. ss. Dr. Andrei, ss. Dr. Muntean, Gref.: ss. Dr. Dobocan.

CURTEA DE APEL CLUJ, S. I.

Dec. civ. Nr. 1055—1936.

Președ. V. Stamatopol cons.

Intr'adevăr art. 7 din Legea Contenciosului prevede că cererea de daune cominatorii se face după ce deciziunea definitivă se comunică prin portărei autorității, dar aceasta dispoziție e editată în favoarea reclamantului și astfel când din dovezi se constată, că autoritatea are cunoștința de decizie și face dificultate la integrarea funcționarului datorite daune.

MOTIVE:

Prin peptiția înreg. la 11 August 1936, reclamantul I. R. chiamă în judecată pe pârâta Universitatea Regele Ferdinand I., Facultatea de Medicină, reprez. prin Decanul Facultății de medicină Cluj.

și cere să fie obligată a-i plăti daune cominatorii, de 1000 Lei pe zi, cu începere dela 24 Mai 1936.

pe motiv că, prin Deciziunea Nr. 280 din 19 Martie 1936, a Curții de apel Cluj, S. I., ca instanță de contencios, pârâta a fost obligată să-l reintegreze pe reclamant în funcțiunea de Contabil controlor al Clinicelor Universitare din Cluj, însă, ea refuză să execute acea Deciziune.

La desbaterea de azi, reclamantul prin repr. său, a susținut acțiunea așa cum e făcută, cerând admiterea ei, cu cheltuieli de judecată.

Pârâta prin adv. Dr. T. avocatul Statului din Cluj, a cerut respingerea acțiunii, pe motiv că reclamantul n'a comunicat pârâtei Deciziunea Curții conf. art. 7 din legea contenciosului administrativ.

După care Curtea deliberând:

Având în vedere că din actele dela dosar se constată că I. T. la 19 Martie 1936, a obținut dela Curtea de Apel Cluj, S. I. Deciziunea Nr. 280—1936, prin care pârâta de azi este obligată să-l reintegreze în funcțiunea de contabil controlor al Clinicelor Universitare Cluj, cu plată salariului, dela 22 Ianuarie 1935 și cu 3500 Lei cheltuieli de judecată:

Că această deciziune a fost comunicată pârâtei la 6 Mai 1936, însă, conform certificatelor No. 12387 31 Iulie 1936, al Cancelariei Inaltei Curți de Casație și Justiție și al celei din 12 August 1936, al grefei Curții de Apel Cluj, S. I., aflător pe exemplarul Deciziunii Nr. 280—1936 depus pe lângă cerere ea n'a fost atacată cu recurs, astfel încât a rămas definitivă și executorie.

Că după rămânerea definitivă reclamantul conform susținerilor din acțiune, necontestate de pârâta, s'a prezentat să-și ia serviciul în primire și a somat-o și prin avocatul său, pe pârâta, să-i inlesnească acest lucru, însă pârâta a refuzat invocând motivul că reintegrarea reclamantului nu se poate face de cât după primirea avizului Contenciosului Statului, căruia i-a dat indicația de a face recurs în casare contra Deciziunii Curții de apel privind chestiunea a se vedea, în acest sens, adresa Nr. 985 din 19 Mai 1936, a Decanatului Facultății de Medicină din Cluj, către reclamantului I. R. și petiția reclamantului R. și a avocatului său, înregistrată la Facultatea de Medicină din Cluj sub Nr. 2049 din 28 Iulie 1936.

Având în vedere că astfel fiind dovedit că Deciziunea din Martie 1936, prin care reclamantul a fost reintegrat în post, a rămas definitivă, nefiind atacată cu recurs;

și că reclamantul atât prin prezențarea sa, în persoană, la 18 Mai 1936, cât și prin petiția adresată de el și de avocatul său, pârâtei, la 28 Iulie 1936 și prin acțiunea de față și-a manifestat dorința de a-și relua postul în primire, însă pârâta, prin atitudinea sa, în fața repetatelor acte ale reclamantului sus invocate, și prin apărarea ce și-o face în proces, dovedește în mod neîndoios, că refuză de a satisface cererea numitului, întemeiată pe o deciziune judecătorească rămasă definitivă și deci cererea lui, de a i se acorda daune cominatorii conf. art. 7 legea Contenciosului Administrativ devine întemeiată.

Având în vedere că în adevăr, art. 7 din legea contenciosului, prevede că cererea pentru acordarea de daune cominatorii se va face numai după ce deciziunea judecătorească rămasă definitivă se comunică prin portărei, autorității obligate să satisfacă cererea petiționarului din acțiunea sa de contencios.

Având în vedere că această dispozițiune este edictată în favoarea reclamantului și anume, pentru ca să nu i se poată opune din partea pârâtului, faptul că n'ar avea cunoștința despre rămânerea definitivă a sentinței date în contencios și prin care este obligat, ca în speță, la reintegrare:

Că însă în cazul de față, instituția pârâtă din dovezile sus analizate, se constată cu suficiență, că are cunoștința despre acest lucru, însă refuză în mod samavolnic, să se conformeze unei sentințe judecătorești și după ce la tărăgănit o serie de ani pe reclamant și procesele, ținându-l suspendat din post încă din 1926, nici astăzi nu se grăbește să-i limpezească situațiunea conform sentințelor jude-

cătorești ci îi face dificultăți administrative,

că astfel în speță, comunicarea prin portărei, față cu refuzul manifest al părâtei este de prisos a se mai face;

Având în vedere că daunele cominatorii apreciate de Curte, în sensul art. 7 sus citat, urmează să fie calculate la Lei 500 pe fiecare zi de întârziere și în lipsă de comunicare prin portărei, drept punct de plecare al lor, urmează să fie luată data intențării acțiunii.

Pentru aceste motive Curtea a hotărât conform dispozitivului.

Cluj, 29 Octombrie 1936.

Președinte: V. Stamatoș; Raportor: M. Popescu.

NOTĂ. Într-o acțiune de contencios administrativ, instanța, chemată să se pronunțe în cauză, are să cerceteze, pe deoparte dacă există violarea unui drept al reclamantului prin vreun act administrativ, și aceasta constatată, pronunțată prin decizie, constituie un contencios subiectiv. De altă parte instanța judecătorească se va pronunța, dacă în conformitate cu legile și regulamentele, actul administrativ atacat este dat cu încălcarea acelor dispozițiuni legale și constatând ilegalitatea lui va decide anularea actului cu consecințele anulării și această parte a deciziei este un contencios de plină jurisdicție.

Așa dar, un funcționar, care s'a plâns în justiție că a fost în mod ilegal îndepărtat din post, dobândind prin decizie judecătorească rămasă definitivă anularea actului administrativ de autoritate constatată ilegal, cum și dreptul de a fi reintegrat în funcțiunea avută, — o asemenea decizie, care a rezolvat în acest mod o cauză de contencios de plină jurisdicție, câtă să-și aibă executarea.

După principiile generale de drept, ar fi urmat ca funcționarul care a dobândit la instanța de contencios anularea deciziei prin care a fost mutat sau îndepărtat din funcțiune, el să fie imediat și de drept reintegrat în funcțiune, anulându-se pe cale consecință și numirea funcționarului ce ar fi ocupat, între timp, funcțiunea care fusese obiect de discuție în procesul de contencios.

Cu toate acestea Legea Contenciosului administrativ din 1925, prin art. 8, face o gravă derogare de la principiile de drept comun, căci din zisul text reese că în cazul anulării decretului sau a deciziei de mutare, de înlăturare sau punere în retragere a funcționarului, acesta, dacă în acel interval postul a fost ocupat, nu poate cere pe cale de execuție, reintegrarea în funcțiune și lăsarea pe din afară a noului numit în acel post, ci dreptul funcționarului în acel răstimp, să rezumă de a primi salariul, și a i se respecta gradul și vechimea și din textul legii rezultă, neîndoindnic, că dreptul la executarea deciziei, cu privire la reintegrare — este decis numai când postul a devenit vacant și numai atunci când i s'ar fi refuzat reintegrarea în

post, — în care caz execuțiunea constă la măsura de constrângere aplicată administrației prin condamnarea ei la plata daunelor cominatorii.

Legea adaugă că administrația este expusă la aceeași măsură de constrângere prin plata daunelor cominatorii când se refuză funcționarului, ilegal îndepărtat, plata salariului și a cărei îndepărtare, mutare, etc. s'a găsit, de justiție, prin decizie definitivă, ilegală.

Sistemul acesta de executare, adică prin obligarea administrației la plata daunelor cominatorii, executându-se astfel o constrângere pentru executarea deciziei judecătorești este o consecință a principiilor de bază a contenciosului român, fiindcă instanța judecătorească, prin deciziunea ce o pronunță în materie de contencios, dacă este competentă să anuleze actul administrativ de autoritate, de regulă nu-l poate modifica, și deasemenea justiția nu este în drept să substituie actului anulat un alt act emanând de la aceasta căci dacă s'ar fi admis un asemenea sistem, autoritatea judecătorească s'ar fi substituit administrației trecând astfel peste marginile competenței sale materiale de instanță judecătorească.

Dacă în speță la care ne referim, postul din care funcționarul a fost îndepărtat ilegal prin deciziunea anulată de instanță judecătorească — era vacant, cu drept cuvânt Curtea a aplicat administrației mijlocul de constrângere prin condamnarea ei la plata daunelor cominatorii.

AL. ULVINIANU

Președinte la Curtea de Apel Cluj

S. A. de Bancă și Comerț Tg. Lăpușului.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai S. A. de Bancă și Comerț Tg. Lăpușului sunt convocați pentru Adunarea Generală, care va avea loc la data de 24 Iulie 1938, ora 11 a. m., în localul institutului din Tg. Lăpușului, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Lichidarea societății.
2. Numirea lichidatorilor.

Domnii acționari cari doresc a lua parte la Adunarea Generală extraordinară, vor depune acțiunile lor cu trei zile înainte de ținerea Adunării la locurile prevăzute în statute, sau la ghișeul Băncii de Scont și Schimb din Ardeal S. A. Cluj.

În caz, că la data și ora fixată pentru ținerea adunării nu s'ar întruni numărul de acționari prevăzut în statute, a doua adunare se va ține în ziua de 25 Iulie 1938, în acelaș local, la aceeaș oră și cu acelaș program, oricare ar fi numărul acționarilor prezenți.

Tg. Lăpușului, la 26 Iunie 1938.

Consiliul de Administrație.